

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ

Рівень освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма Соціальна педагогіка

Спеціальність 231 Соціальна робота

Галузь знань 23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.

м. Івано-Франківськ – 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання курсу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Історія та теорія соціального виховання
Освітня програма	Соціальна педагогіка
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	основна
Курс/семестр	1/1
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Практичні заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета курсу: ознайомлення зі становленням та розвитком соціального виховання у зарубіжних країнах; виокремлення закономірностей соціального виховання в загальному процесі розвитку суспільства на території сучасної України; розвиток у майбутніх соціальних педагогів вміння аналізувати суспільні явища та їхній вплив на процес соціального виховання особистості.

Завдання курсу:

- розкриття основних етапів, тенденцій і закономірностей розвитку соціального виховання й освіти в різні історичні епохи;
- розкриття зв'язку соціального виховання з соціально-економічною і суспільно-політичною структурами держави і суспільства;
- формування гуманістично орієнтованого світогляду здобувачів освіти як базового компоненту їхньої майбутньої професійної діяльності та процесу їх власної соціалізації;
- формування у студентів критичності мислення, вміння переосмислювати історико-педагогічне минуле в контексті сучасних умов, сприяючи тим самим успіху в здійсненні ними самостійної науково-дослідної роботи і майбутньої професійної діяльності;
- виявлення впливу різних факторів на процес формування особистості;
- обґрунтування змісту провідних напрямів соціально-виховної діяльності з представниками різних соціальних груп;
- проектування та застосування соціально-педагогічних засобів, спрямованих на зниження рівня дії негативних факторів соціального середовища;
- створення оптимальних умов для соціалізації підростаючого покоління.

Компетентності

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського демократичного суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні компетентності

СК 2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

СК 4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.

СК 11. Здатність до надання допомоги та підтримки дітям та молоді, а також їхнім сім'ям із врахуванням індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.

СК 15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

Програмні результати навчання

РН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

РН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

РН 12. Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Предмет, мета,	Розуміти суть соціального	Опрацювання

	завдання курсу «Історія та теорія соціального виховання»	виховання, знати основні наукові підходи щодо його походження; розглядати соціальне виховання у системі соціалізації підростаючого покоління; здійснювати пошук, аналіз і синтез соціального виховання на різних етапах розвитку суспільства.	лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття
2.	Соціальне виховання в античному світі та епоху Середньовіччя у країнах Сходу	Знати й порівнювати особливості соціального виховання в добу античності; характеризувати соціальне виховання епохи Середньовіччя; виокремлювати особливості соціального виховання у західноєвропейських країнах в епоху Середньовіччя, Відродження і Реформації; знати загальні тенденції розвитку соціального виховання в зарубіжній педагогічній думці у Новий та Новітній час; вміти встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття
3.	Етапи, провідні тенденції становлення та розвитку соціального виховання в Україні	Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для вивчення особливостей виховання дітей і молоді у східних слов'ян в додержавний період, у княжу добу, у велику козацьку добу; критично осмислювати історичний досвід, творчо використовувати його у вирішенні сучасних соціально-виховних проблем; інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття
4.	Соціально-виховні процеси в Україні кінця XVIII – початку	Знати соціально-виховні ідеї тогочасних педагогів, письменників, громадських діячів, критично осмислювати їх	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до

	XX століть	та впроваджувати у сучасну соціально-виховну практику; аналізувати просвітницьку і соціально-педагогічну діяльність громадських організацій, творчо запозичати форми їхньої співпраці для виконання сучасних соціально-виховних завдань.	практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
5.	Становлення та розвиток соціального виховання в Україні в радянські часи (20-80-ті роки XX століття)	Ознайомитися з ідеями соціального виховання у педагогічній теорії 20 – 30-х років XX століття та з виховною системою радянської України в 40 – 80-х роках XX століття, аналізувати соціально-виховний досвід задля недопущення аналогічних помилок у сучасному процесі соціального виховання.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
6.	Формування української національної системи соціально-виховної роботи після проголошення Акту незалежності	Знати тенденції розвитку виховної роботи у мікро- та макросоціумі сучасної України; мати розуміння сучасного світу як екологічної, економіко-технологічної, історико-соціальної, полікультурної системи взаємозв'язків, впливів, суперечностей; утверджувати демократичні державно-громадські засади освіти й виховання молоді; реалізувати заходи, спрямовані на виконання Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на період до 2025 року.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	0
Практичне заняття	25

Контрольна робота	10
Самостійна робота	10
Індивідуальне заняття	5
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>Вид контролю – екзамен. Максимальна оцінка – 100 балів, з них: 50 балів за написання письмового екзамену; 25 балів за поточне оцінювання; 10 балів – за контрольну роботу; 10 балів – за самостійну роботу; 5 балів – за індивідуальне завдання.</p> <p>По завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих у 5-бальній шкалі оцінок на практичних заняттях множиться на ваговий коефіцієнт 5, відповідно – максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може скласти 25 балів.</p>
Вимоги до письмової роботи	Повне та послідовне розкриття питань і завдань роботи.
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 50 балів (25+10+10+5).
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
<p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Васюк О. В. Теорія і історія соціального виховання : [навч. посіб.] / Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ; Ніжин : Лисенко М. М., 2015. 399 с. 2. Гусак П., Гусак Л., Мартіросян Л. Виховання у Стародавній Греції: соціокультурний контекст : навч. посіб. для вищих пед. навч. закладів. 	

- Луцьк : Вежа-Друк, 2016. 200 с.
3. Іванченко А. В., Сбруєва А. А., Дікова-Фаворська О. М. Соціалізація і соціальне виховання : навч. посіб. Житомир : Полісся, 2006. 216 с.
  4. Історія соціальної педагогіки : навчально-методичний посібник / автор-укладач В. В. Тихолаз. Черкаси : Вид. відділ ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2013. 272 с.
  5. Історія, теорія і практика соціальної роботи в Україні : навч. посібник для студентів вищих навч. закладів / С. Я. Харченко, М. С. Кратінов, Л. Ц. Ваховський, О. П. Песоцька, В. О. Кратінова, О. Л. Караман. Луганськ : Альма-матер, 2005. 408 с.
  6. Капська А. Й. Теорія розвитку соціального виховання. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка.* 2018. Випуск 24 (І том): збірник наукових праць. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. С. 48–57.
  7. Лобанова С. І. Сучасні підходи до визначення сутності поняття «соціальне виховання». *Соціальна педагогіка: теорія та практика.* 2010. № 3. С. 19–27.
  8. Мальцева О. І. Теорія та історія соціального виховання : навч.-метод. посібник : у 2 ч. / Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2012. Ч. 1. 151 с.; Ч. 2. 145 с.
  9. Персоналії з історії національної педагогіки. 22 видатних українських педагога : підручник / А. М. Бойко, В. Д. Бардінова та ін.; під заг. ред. А. М. Бойко. Київ : ВД «Професіонал», 2004. 576 с.
  10. Поліщук В. А., Янкович О. І. Історія соціальної педагогіки та соціальної роботи : курс лекцій / ТДПУ. Тернопіль, 2009. 256 с.
  11. Фуштей Л., Костів В. Теорія та історія соціального виховання : методичні рекомендації з навчальної дисципліни для студентів спеціальності «Соціальна педагогіка», спеціалізація «Практична психологія» // *Фуштей Л. Вибрані твори : у 3-х т. Т. 2: Соціально-педагогічні твори / за ред. В. Костіва.* Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2016. С. 6–166.
  12. Цибулько Л. Г. Соціальне виховання у вітчизняній педагогічній теорії та практиці 20–30-х років ХХ століття : монографія. Слов'янськ : ПП «Канцлер», 2007. 160 с.
  13. Шинкарук В. Д., Сопівник Р. В., Сопівник І. В. Теорія та історія соціального виховання в зарубіжних країнах (для студентів напряму підготовки «Соціальна педагогіка»). Київ : ЦП «Компринт», 2015. 236 с.
  14. Штефан Л. А. Соціально-педагогічна теорія та практика в Україні (20–90-ті рр ХХ ст.) : монографія. Харків : Основа, 2002. 371 с.
  15. Якса Н. В. Історія соціальної педагогіки : методичний посібник. Житомир : Вид.-во ЖДУ ім. І. Франка, 2006. 156 с.
  16. Янкович О. І., Поліщук В. А. Історія соціальної педагогіки (соціальної роботи) : навч.-метод. посібн. Тернопіль : ТНПУ, 2004. 394 с.

--

7. Контактна інформація

Кафедра	кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи м. Івано-Франківськ, вул. Бандери, 1 каб. 802 тел. (0342) 57-00-05 kspsr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Сабат Надія Володимирівна Викладачі ЗВО України, запрошені за попереднім погодженням
Контактна інформація викладача	+380969424163 nadiya.sabat@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна добросесність	Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної добросесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/ Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу.
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Виконання завдань пізніше встановленого терміну	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються Положенням про порядок організації та проведення

	<p>оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.)</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p>
Невідповідна поведінка під час занять	<p>Діяти відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (зі змінами, накази ректора № 61 від «31» січня 2020 р.; № 361 від 31 липня 2020 р.; № 795 від 31 грудня 2020 р.)</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf</p>
Додаткові бали	<p>Студент може отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.)</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p>
Неформальна освіта	<p>Неформальна освіта зараховується згідно Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.)</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf</p> <p><i>Рекомендовані платформи:</i> українська освітня платформа Prometheus; безкоштовна освітня платформа Khan Academy; українська студія онлайн-освіти EdEra; онлайн-платформа Coursera.</p>